

2006-12-11

Sveavägen 57-59
Box 350, SE-101 26 Stockholm, Sweden

Riksförbundet för sexuellt likaberättigande
The Swedish federation for Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Rights
Member of International Lesbian and Gay Association (ILGA)

Förbundskansli
+46 8 50 162 900
forbund@rfsl.se

Hivkansli
+46 8 50 162 905
hivkansli@rfsl.se

RFSL Media
+46 8 50 162 910
komut@rfsl.se
www.rfsl.se@rfsl.se

Fax
+46 8 30 47 30

Hemsida
www.rfsl.se

Utbildnings- och kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Jämställd förskola – om betydelsen av jämställdhet och genus i förskolans pedagogiska arbete (SOU 2006:75)

Riksförbundet för sexuellt likaberättigande (RFSL) har tagit del av rubricerad betänkande och får med anledning härav anföra följande.

Sammanfattning

RFSL är glad över att få tagit del av en utredning som på ett så underbyggt och kompetent sätt tar upp frågan om det pedagogiska arbetet i förskolan utifrån ett heteronormativitetsperspektiv, där frågan om ett kritiskt förhållningssätt till kön, genus och sexualitet genomsyrar analysen. Frågan om olika familjebildningar och vikten av att synliggöra den samkönade familjen och deras barn finns med som ett naturligt inslag i utredarnas resonemang och analys.

Vi önskar dock att utredarna mer ingående kunnat ta upp frågan om könsidentitet hos barn för att synliggöra de barn som redan vid förskoleålder känner sig som det ”motsatta” könet.

Vi har även betonat vikten av nytryck av gamla och nya barnböcker som speglar andra familjebildningar än den heteronormativa (heterosexuella) kärnfamiljen.

Vi vill slutligen också uppmärksamma på vikten av att ta upp frågan om samkönade föräldrar, homo- och bisexualitet samt könsidentitet och

könsuttryck (transpersoner) tas upp i utbildningsinsatser kring jämställdhets- och genusfrågor. (Ett perspektiv som i liten omfattning, mycket sällan eller aldrig tas upp i utbildningsinsatser).

Transpersoner – könsidentitet och könsuttryck

Utifrån RFSL:s bevakande av vår målgrupps intresse och behov, skulle vi önska att utredningen utvecklade analysen i fråga om kön och könsidentitet. Könsidentitet handlar om hur vi förhåller oss till och identifierar kön, och inte, som det ibland förväxlas och sammanblandas med, sexuell läggning. För de flesta människor förefaller det självklart och oreflekterat att en individs vid födseln fastställda könsidentitet, överensstämmer med denne individs upplevda kön. Få tänker dock tanken att ett barn kan växa upp till att inte alls känna sig hemma i den könsidentitet som för barnet fastställts vid födseln. Många av de människor som växer upp och kommer till insikt om sin transsexualism (att vara född i fel kropp och vilja göra en könskorrigering), vittnar ofta om en mycket tidig upplevelse av att inte känns sig passa in och identifiera sig med att tilltalas och behandlas som tjej eller kille, i enlighet med den könsidentiteten som fastställts för personen vid födseln.

RFSL anser det viktigt att förskolepersonalen bär med sig denna medvetenhet i sitt arbete och lämnar utrymme för barn att inte bara leka med könsroller utan även att de får lov att uttrycka sin könsidentitet annorlunda om de, tidvis eller alltid, så upplever att de känner sig som det ”motsatta” könet.

Som upplysning kan nämnas att transsexualism ingår i diskrimineringsgrunden kön, dvs. utifrån vilket kön en människa är född till eller senare i livet fått fastställts. Övriga grupper som ingår i begreppet transperson kommer, enligt diskrimineringskommitténs betänkande, ingå i den nya diskrimineringsgrunden könsidentitet (varav begreppet *könsuttryck* ingår i innebörden av könsidentitet).

Den könade förskolan, kap 3.2.3

Utredarna lyfter upp avsaknaden av barnböcker som skildrar kärlek mellan två personer av samma kön samt alternativa familjebildningar inom förskolans värld.

RFSL vill först och främst belysa det faktum att det faktiskt finns ett par stycken publicerade hbt-barnböcker (t.ex. *Malins mamma gifter sig* och *Trollen på regnbågsbacken*). Sannolikheten är dock stor att böckerna sällan eller aldrig köpts in av förskolor och dessutom så har böckerna inte nytryckts sedan de publicerats och finns därför knapp tillgängliga att köpa, varken hos bokhandlare eller på nätbokhandlare. RFSL kan konstatera att efterfrågan är mycket stor på dessa barnböcker och efterfrågar även publicering av nya barnböcker som skildrar andra familjebildningar än den heteronormativa (heterosexuella) kärnfamiljen.

Barn till föräldrar som är homosexuella, bisexuella och transpersoner behöver också barnböcker att kunna identifiera sig med, och som bekräftar barnets familj på samma självklara sätt barnböcker gör för barn till heterosexuella föräldrar. Avsaknaden av barnböcker (bilder, sagor etc.) med berättelser om regnbågsfamiljer, inte bara osynliggör barnet som växer upp med t.ex. två mammor eller/och två pappor men det bidrar också till att andra barn inte exponeras för och lär sig hur familjer kan se olika ut och hur människor av samma kön kan leva ihop och ha barn.

Ansvar för att avsätta medel för att köpa in denna typ av pedagogiskt material åligger den enskilda kommunen. Det är därför viktigt att information om vikten av hbt-barnböcker och rekommendation kommer kommunen tilldelas.

Utbildning, kap 8

Under avsnittet om utbildning tar utredarna upp den bristande genus- och jämställdhetsundervisning i lärarutbildningarna. RFSL kan konstatera att i och med att jämställdhets- och värdegrundsfrågor överlag får lite uppmärksamhet

så får frågor om sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck ännu mindre uppmärksamhet, och i många fall prioriteras bort helt och hållet från utbildningens innehåll.

RFSL anser att ett genus- och jämställdhetsperspektiv, där ett heteronormativitetskritiskt förhållningssätt utgör grunden och hbt-perspektivet har ett naturligt inslag, bör genomsyra all utbildning och finnas med inom alla ämnesområden.

Sören Andersson
Förbundsordförande

Annica Ryng
Förbundshandläggare